

Poselství Svatého otce k 10. Světovému dni modliteb za péči o stvoření (1. září 2025)

Semena míru a naděje

Drazí bratři a sestry!

Téma letošního Světového dne modliteb za péči o stvoření, vybrané naším milovaným papežem Františkem, zní „**Semena míru a naděje**“. U příležitosti 10. výročí založení tohoto Dne, které se shodovalo s vydáním encykliky *Laudato si'*, se nacházíme v plném proudu Jubilea jako „poutníci naděje“. A právě v tomto kontextu téma nabývá svého plného významu.

Když Ježíš kázal o Božím království, často používal obraz semene. V předvečer svého umučení ho použil na sebe a přirovnal se k pšeničnému zrnku, které musí zemřít, aby přineslo ovoce (srov. Jan 12,24). Semeno se zcela odevzdá zemi a tam, díky ohromující síle jeho daru, vyklíčí život, a to i na těch nejméně očekávaných místech, s úžasnou schopností tvořit budoucnost. Pomysleme například na květiny, které rostou podél cest: nikdo je tam nezasadil, a přesto rostou díky semenům, která se tam dostala téměř náhodou, a dokážou ozdobit šedý asfalt, a dokonce narušit jeho tvrdý povrch.

V Kristu jsme tedy semeny. A nejen to: jsme „semeny míru a naděje“. Jak říká prorok Izajáš, Duch Boží je schopen proměnit suchou a spálenou poušť v zahradu, v místo odpočinku a klidu: „... vylije se na nás duch z výšin. Poušť se změní v zahradu a zahrada se bude pokládat za les. Na poušti bude bydlet právo a spravedlnost bude sídlit v zahradě. Dílem spravedlnosti bude pokoj a ovocem práva bude klid a bezpečí navždy. Můj lid bude sídlit v pokojném bydlišti, v bezpečných stáncích a v příbytcích bez starosti“ (Iz 32,15-18).

Tato prorocká slova, která od 1. září do 4. října doprovázejí ekumenickou iniciativu „Čas stvoření“, důrazně potvrzují, že kromě modlitby je zapotřebí i vůle a konkrétních činů, které činí toto „Boží pohlazení“ na světě hmatatelným (srov. *Laudato si'*, 84). Zdá se, že spravedlnost a právo skutečně napravují nehostinnost pouště. Jedná se o zprávu mimořádné aktuálnosti. V různých částech světa je již zřejmé, že naše země upadá do zkázy. Všude, kam se podíváme, vidíme nespravedlnost, porušování mezinárodního práva a práv národů, nerovnosti a chamtivost, které vedou k odlesňování, znečištění a ztrátě biologické rozmanitosti. Změna klimatu, vyvolaná lidskou činností, způsobuje zvýšení intenzity a frekvence extrémních přírodních jevů (srov. Apoštolská exhortace *Laudate Deum*, 5), aniž bychom zmiňovali střednědobé a dlouhodobé důsledky lidské a ekologické devastace způsobené ozbrojenými konflikty.

Zdá se, že stále chybí povědomí o tom, že ničení přírody nepostihuje všechny stejně: pošlapávání spravedlnosti a míru znamená největší postih pro ty nejchudší, pro lidi postavené na okraj a vyloučené. V tomto kontextu je typickým příkladem utrpení domorodých komunit.

A to není všechno: samotná příroda se někdy stává předmětem směny a zbožím, o němž se vyjednává za účelem získání ekonomických nebo politických výhod. V této dynamice se stvoření mění v bitevní pole kontroly nad životně důležitými zdroji. Svědčí o tom zemědělské oblasti a lesy, které se staly nebezpečnými kvůli minám, politika „spálené země“¹, konflikty, které propukají kolem vodních zdrojů, nespravedlivé rozdělení surovin trestající ty nejslabší populace a podkopávající samotnou sociální stabilitu.

¹ Srov. Papežská rada pro spravedlnost a mír, *Terra e cibo*, LEV 2015, 51–53.

Tyto rozličné rány jsou způsobeny hříchem. Jistě nebyly tím, co měl Bůh na mysli, když světil Zemi člověku, stvořenému k jeho obrazu (Gen 1,24-29). Bible neprosazuje „despotickou vládu lidské bytosti nad stvořením“ (*Laudato si'*, 200). Naopak, je „důležité číst biblické texty v jejich kontextu a se správnou hermeneutikou a pamatovat si, že nás vybízí k ‚obdělávání a ochraně‘ zahrady světa (srov. Gen 2,15). ‚Obdělávat‘ znamená orat či pracovat na půdě, ‚chránit‘ znamená ochraňovat, opatrovat, hájit, zachovávat, bdít. Předpokládá to vztah odpovědné vzájemnosti mezi člověkem a přírodou“ (*tamtéž*, 67).

Ekologická spravedlnost – implicitně hlásaná proroky – již nemůže být považována za abstraktní pojem nebo vzdálený cíl. Představuje naléhavou nutnost, která přesahuje pouhou ochranu životního prostředí. Ve skutečnosti se jedná o otázku sociální, ekonomické a antropologické spravedlnosti. Pro věřící je navíc teologickým požadavkem, který má pro křesťany tvář Ježíše Krista, v němž bylo vše stvořeno a vykoupeno. Ve světě, kde ti nejzranitelnější trpí jako první devastujícími dopady změny klimatu, odlesňování a znečištění, se péče o stvoření stává otázkou víry a lidskosti.

Nyní je opravdu čas přejít od slov k činům. „Povolání střežit Boží dílo je nezbytnou součástí ctnostného života. Není to něco volitelného ani nějaký druhotný aspekt křesťanského života“ (*tamtéž*, 217). Práci vykonávanou s oddaností a něžností může vyklíčit mnoho semen spravedlnosti, jimiž přispíváme k míru a naději. Někdy trvá léta, než strom přinese své první plody; jsou to léta, která zahrnují celý ekosystém v kontinuitě, věrnosti, spolupráci a lásce, zejména pokud se tato láska stane zrcadlem sebeobětující Boží lásky.

Mezi iniciativami církve, které jsou jako semena zasetá do tohoto pole, bych rád připomněl projekt „*Borgo Laudato Si'*“, který nám papež František zanechal v Castel Gandolfu jako sémě, jež může nést plody spravedlnosti a míru. Jedná se o projekt vzdělávání v integrální ekologii, který chce být příkladem toho, jak lze žít, pracovat a vytvářet komunitu uplatňováním principů encykliky *Laudato si'*.

Prosím Všemohoucího, aby nám hojně sesílal svého „ducha z výšin“ (Iz 32,15), aby tato a další podobná semena přinášela hojné plody míru a naděje.

Encyklika *Laudato si'* provází katolickou církev i mnoho lidí dobré vůle již po deset let; ať nás i nadále inspiruje, abychom se stále více rozhodovali pro integrální ekologii a sdíleli ji jako cestu, kterou je třeba se ubírat. Tak se rozmnoží semena naděje, která je třeba „chránit a obdělávat“ milostí naší velké a neochvějné naděje, vzkříšeného Krista. V jeho jménu Vám všem posílám své požehnání.

Vatikán, 30. června 2025, památka svatých prvomučedníků Římské církve.

LEV XIV., papež